

Krok kupředu, ne konec problému: i se slovenským důchodem mohou vážně nemocní dosáhnout na příspěvek na péči.

Ombudsmani ale dál hledají systémové řešení

27.3.2026 - | Kancelář veřejného ochránce práv

V dlouhodobě neřešené situaci u nás žijí lidé se zdravotním postižením, kteří pobírají slovenský důchod. Přestože potřebují každodenní pomoc, nemají nárok na český příspěvek na péči, ani na jeho slovenskou obdobu. Některým z nich pomůže od 1. července novela českého zákona o sociálních službách. Systémové řešení však stále chybí. I o tom včera společně diskutovali slovenský a český ombudsman - Róbert Dobrovodský a Stanislav Křeček. Vzhledem ke končícímu mandátu Stanislava Křečka šlo o poslední oficiální setkání obou představitelů.

Celý život přispívali do slovenského důchodového systému. Nyní ale žijí v Česku – třeba kvůli rodinným vazbám. Pokud jsou to zároveň lidé ve vysokém věku nebo mají závažné zdravotní postižení a potřebují každodenní péči, ocitají se v náročné sociální situaci. Klíčovou pomoc v podobě finančního příspěvku však prozatím nemohou získat.

„Tito lidé propadají trhlinou, která vznikla v oblasti dlouhodobé péče. Podle tzv. koordinačních pravidel Evropské unie totiž nemají nárok na český příspěvek na péči. Současně nemohou získat ani obdobný slovenský příspěvek. Ten Slovenská republika vyplácí pouze osobám s pobytem na svém území. Česká republika opakovaně žádala, aby Slovensko zohlednilo sociální dopady na své občany žijící v zahraničí, avšak ke změně dosud nedošlo,“ vysvětlil ombudsman Stanislav Křeček.

Určitý posun k lepšímu nastane teprve od 1. července. Díky změně českého zákona o sociálních službách budou moci i lidé se slovenským důchodem o příspěvek na péči požádat. Úřad totiž bude mít možnost od toho data zmírnit tvrdost zákona, pokud zjistí, že osoba je ve špatné sociální situaci. Současně však žadatel nesmí pobírat obdobnou dávku z jiného členského státu Evropské unie a musí mít trvalý pobyt v České republice.

Slovenský a český ombudsman hledali systémové řešení

Ombudsman Stanislav Křeček zvolil téma nepříznivé situace lidí se slovenským důchodem nedosahujících na příspěvek na péči jako ústřední bod včerejší návštěvy slovenského ombudsmana Róberta Dobrovodského v Brně. V diskuzi oba představitelé navázali na dosavadní úspěšnou spolupráci a soustředili se na hledání možností slovenské strany, které by problém řešily systémově.

„Veľmi si vážim aktivitu môjho českého kolegu doktora Křečka. Rovnako ja ako aj pán doktor Křeček máme rešpekt k životnej situácii ľudí, ktorí sú odkázaní na starostlivosť. Odkázanosť na starostlivosť iných a zároveň nedostatok finančnej podpory tejto starostlivosti môže spôsobiť upadnutie človeka do chudoby. Preto som uistil pána doktora Křečka, že prevezmem si z jeho rúk pomyselnú ľudskoprávnu štafetu v tejto citlivej oblasti a na Slovensku sa budem zaujímať o novú právnu úpravu. Totiž zákon o príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby nadobudne účinnosť od 1. januára 2027. Zameriam sa na preskúmanie toho, či by príslušné ministerstvo mohlo zaviesť osobitný mechanizmus podľa ktorého by sa vo výnimočných prípadoch mohlo upustiť od princípu teritoriálnej

viazanosti prípadne modifikovať charakter príspevku ako dávky sociálnej pomoci. Do úvahy prichádza aj uzatvorenie bilaterálnej zmluvy, ktorá by odstránila tvrdosť zákona,” uvedl Róbert Dobrovodský.

Schůzka byla zároveň posledním oficiálním setkáním obou ombudsmanů v rámci končícího mandátu Stanislava Křečka. Ten proto využil příležitost také k poděkování Róbertu Dobrovodskému za jeho dlouholetou práci, která významně přispěla k naplňování společných cílů v oblasti ochrany lidských práv.

O příspěvku na péči

Příspěvek na péči může dostat člověk, který kvůli dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu sám nezvládá běžné denní aktivity (například komunikaci, stravování, oblékání, hygienu,...), a proto potřebuje každodenní pomoc někoho jiného. Z příspěvku si tuto pomoc může zaplatit.

Podrobněji viz leták ombudsmana a dětského ombudsmana

- Jak požádat o příspěvek na péči (leták ombudsmana a dětského ombudsmana: Řízení o dávkách pro osoby se zdravotním postižením)

https://www.ochrance.cz/aktualne/krok_kupredu_ne_konec_problemu_i_se_slovenskym_duchodem_mohou_vazne_nemocni_dosahnout_na_prispevek_na_peci-ombudsmani_ale_dal_hledaji_systemove_reseni